

Arbejds lære.

Landbrukets arbetslära. Av Agronom M. O. Nordenborg. Svenska Lantbrukstjenstmannaföreningens förlag. Stockholm 1939. 2,50 sv. Kr.

Arbejds læren hører ikke til de Fag, som hidtil er skænket synderlig Opmærksomhed herhjemme, i hvert Fald ikke »teoretisk« taget, eftersom der vist ikke ved nogen af vore Skoler er undervist i den; ved Landbohøjskolen er Landbrugets Arbejds lære dog nok nu optaget som et særligt Fag fra næste Undervisningsaars Begyndelse.

For nogle Aar siden saa det ud til, at Arbejdsundersøgelser, og hvad dertil hører, var ved at vinde Interesse. Det var i Aarene omkring 1926—28, da Undersøgelser over Landbrugets Arbejdsøkonomi i Tyskland var taget op med stor Kraft — bl. a. paa særlige Forsøgsanstalter som Pommritz ved Dresden og Bornim ved Potsdam — at Interessen ogsaa bredte sig til de nordiske Lande. F. Eks. lod De samvirkende Landboforeninger i Fyns Stift ved deres Delegeretmøde i 1927 afholde Foredrag om »Nyere Undersøgelser over Arbejdsøkonomien i Landbruget«. I de derefter nærmest følgende Aar blev der hist og her, bl. a. paa Næsgaard, i Samarbejde med Statens Redskabsudvalg foretaget enkelte Undersøgelser og Tidsstudier; men de er vist forlængst overalt indstillet, undtagen paa Fyn, hvor Fyns Stifts patriotiske Selskab i Samarbejde med interesserede Kræfter nu gennem flere Aar har ladet udføre en Række Arbejdsundersøgelser, som sikkert fortjener at blive videre kendt.

I Sverige derimod dannede man en helt ny Organisation, »Jordbrukstekniska föreningen«, hvis eneste Opgave er at arbejde med Spørgsmaal vedrørende Landbrugets Arbejdsøkonomi. Under en energisk og dygtig Ledelse er der af denne Forening udført en lang Række betydningsfulde Undersøgelser, hvis Resultater kun i for ringe Grad er kendt herhjemme. — Ved det Møde, Landhusholdningsselskabet havde planlagt til Af-

holdelse paa Hindsgavl sidste Efteraar, vilde man forøvrigt have faaet Lejlighed til at høre et Foredrag af Foreningens Formand, Ingeniør *Nils Berglund*, Uppsala, hvis ikke Krigsudbruddet havde medført Modets Aflysning.

Men ogsaa udover, hvad Jordbrugstekniska föreningen har udrettet, har vore Kaldsfæller Østen for Sundet med større Energi end vi dyrket Landbrugets Arbejdsøkonomi. — Allerede 1926 udgav Direktøren for den ansete Landbrugsskole Bollerup, *Viktor Jonsen*, sin »Arbetslära för jordbruk«, der vandt svenske Landmænds Interesse i en saadan Grad, at den faa Aar senere kunde udkomme i ny Udgave, der ogsaa hurtigt blev udsolgt. Det samme blev Tilfældet med Agronom *Nordenborgs* to Skrifter: »Lantarbetslärans allmänna grunder« og »Handbok i arbetshushållning«. — Den nu foreliggende Arbejds-lære er udarbejdet paa Grundlag af de tre lige nævnte — og altsaa udsolgte — Skrifter, men, tilføjes der paa Titelbladet: samt nyare arbetsstudier. Disse sidste giver Omtalen af de forskellige Landbrugsarbejder et ganske overordentligt værdifuldt Plus, som det nærmere fremgaar af næsten hvert af Bogens Afsnit.

Første Afsnit: »Driftens organisation med hänsyn till arbetshushållningen« nævner Driftsintensivitetens Betydning. Fra et arbejdsøkonomisk Synspunkt vil som oftest naas det bedste Resultat ved en kapitalintensiv, men arbejdsintensiv Drift. — Der nævnes de forskellige Afgrøders og Husdyrgrenes Arbejdsbehov og deres Evne til at virke udjævnende paa dette, Betydningen af en rettidig Planlægning af de forskellige Arbejder. — Maskin-anvendelse ser Forf. aabenbart paa med megen Velvillie. Medens Sædens Høstning, Bjærgning og Tærskning i gamle Dage krævede 300—400 Arbejdstimer pr. ha, kan den nu med Høsttærskemaskinen udføres med højst 4 Arbejdstimer. — I særlige Afsnit omhandles arbejdsbesparende Bygninger og arbejdsbesparende Staldindretninger, begge, og da især

det sidste, indeholder meget af Interesse for enhver Landmand. — Derefter kommer Kapitlet om Motorer og Traktorer; det er et helt lille Stykke Landbrugs-Fysik, maaske ikke just let Læsning, men af den Slags, der interesserer de Unge og derfor nok skal blive studeret. — Saa er der Kapitel III med den nye svenske Land-Arbejdstidslov, den, mange svenske Landmænd saa hen til med stor Ængstelse — for ikke at bruge stærkere Udtryk — for den kom. Desuden findes her i dette Kapitel kloge Betragtninger over forskellige Lønningsmaader, Tidsstudier, Arbejdskraftens rette Fordeling og da især et Afsnit om »psykologiska och fysiologiska förutsättningar för erhållandet av en god arbets-effekt«. Det er et lille Stykke Landmands-Etik, som ingen maa forbigaa.

Herefter kommer hele det store Afsnit, Bogens langt det største: »Bestämning av arbetsprestationer«, og herunder omtales alle de forskellige Landbrugsarbejder og de Redskaber og Maskiner, som benyttes dertil. Det vil føre for vidt at gaa i Detailler. Her skal kun siges, at Arbejdslæren vist i alle Enkeltheder kan siges at være ført up to date. Under »Betesskötselns arbeten« gives gode Oplysninger vedrørende de elektriske Hegn. Under »Höskörden« meddeles Resultater af Tidsstudier fra alm. Staksætning og Sætten paa Stativer, ligeledes gengives Tidsstudier og gode Vejledninger angaaende A. I. V.-Ensilering. — Hosttærskemaskinerne, hvoraf Svenskerne har en Del flere end vi, omtales naturligvis ogsaa.

Til sidst har Bogen et lille Afsnit om »Skogsarbeten«, der er saare naturligt i Sverige, hvor saa mange Landmænd tillige er Skovejere; men ogsaa hos os vil adskillige læse dette Afsnit med Interesse og Udbytte.

Som det vil fremgaa af det foregaaende, foreligger her en fortræffelig lille Vejledning i Landbrugets Arbejdslære. Den vil vist kunne være til lige saa stor Nytte for danske som for svenske Landmænd. — Ganske vist er

enhver af os jo overordentlig praktiske, ingen vover at sige det modsatte — til os! Men de fleste af os har vel haft Naboer, hos hvem det Praktiske unægtelig nok kunde have været noget mere fremherskende. Og i hvert Fald vore unge Medhjælpere, selv om de møder med den allerbedste Villie, saa skal de dog have deres praktiske Anlæg udviklet. Dette skal naturligvis først og fremmest ske ude i Praksis; men hvis deres Læremester — og Læremester er enhver Drifts- eller Arbejdsleder, der har unge Medhjælpere — vilde bruge denne Bog som Grundlag eller Ledetraad for nogle Samtaletimer, kunde han skaffe baade de Unge og sig selv nogle fornøjelige og udbytte-
rige Timer.

At Bogen foreligger paa Svensk, skulde ikke være nogen Hindring for dens Brug i Danmark. De forholdsvis faa svenske Udtryk, som til at begynde med kan volde lidt Vanskelighed, kommer man hurtigt over ved Hjælp af en Svensk-Dansk Ordbog, hvoraf der, efter at *Ida Falbe-Hansens* Bog af 1912 var udsolgt, nylig er udkommet en ny udmærket Udgave ved *Valfrid Palmgren Munch-Petersen* og *Ellen Hartmann*; den mindre Udgave til 4 Kr. (indb. 5 Kr.), vil for de fleste være fyldestgørende.

H. J. R.